

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА ФИНСКА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИ

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Финска, за поттикнување и заемна заштита на инвестиции,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2002 година.

Бр. 07-341/1
23 јануари 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Потпретседател
на Собранието на Република
Македонија,
Оломан Сулејмани, с.р.

З А К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА ФИНСКА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИ

Член 1

Се ратификува Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Финска за поттикнување и заштита на инвестиции, склучен во Скопје на 25 јануари 2001 година.

Член 2

Договорот во оригинал на македонски, фински и англиски јазик гласи:

Договор

**меѓу
Македонската Влада
и
Финската Влада**

за поттикнување и заштита на инвестиции

Македонската Влада и Финската Влада, во натамошниот текст наведени како "договорни страни",

ПРИЗНАВАЈКИ ја потребата да ги заштитат на недискриминаторна основа инвестициите на инвеститорите на едната договорна страна на територијата на другата договорна страна;

СО ЖЕЛБА да поттикнат поголема економска соработка помеѓу нив во поглед на инвестициите на државјани и компании на едната договорна страна на територијата на другата договорна страна;

ПРИЗНАВАЈКИ дека Договорот за третманот кој ќе се додели на таквите инвестиции ќе поттикне проток на приватен капитал и економски развој на договорните страни;

СОГЛАСУВАЈКИ се дека стабилната рамка за инвестиции ќе придонесе за максимално и ефикасно искористување на економските ресурси и ќе го подобри животниот стандард;

ПРИЗНАВАЈКИ дека развивањето на економски и деловни врски може да поттикне почитување на меѓународно признатите работнички права;

СОГЛАСУВАЈКИ се дека овие цели можат да се остварат без намалување на здравствените, заштитните и еколошките мерки во општа примена; и

Одлучувајќи да склучат договор кој се однесува на поттикнување и заштита на инвестиции:

СЕ СОГЛАСИЈА ЗА СЛЕДНОТО:

ЧЛЕН 1

ДЕФИНИЦИИ

За целите на овој договор:

1. Изразот "инвестиција" значи секаков вид на имот основан или стекнат од инвеститор од едната договорна страна на територијата на другата договорна страна во согласност со законите и прописите на последнава договорна страна вклучувајќи посебно, но не исклучително:

(а) движен и недвижен имот или кои и да било стварни права како што се хипотеки, рачни залози, закупи, плодуживање и слични права;

(б) удели, акции и обврзници од компании или друг вид учество во компанија;

(в) побарувања во пари или права на изведба кои што имаат економска вредност;

(г) права на интелектуална сопственост, како што се патенти, авторски права, трговски знаци, индустриски дизајн, деловни називи и ознаки на потеклото на производот, како и технички процеси, кноњ-хоњ и гоодњилл; и

(д) концесии дадени со закон, со административен акт или според договор со надлежна власт, вклучувајќи концесии за истражување, развивање, екстракција или искористување на природни ресурси.

Секое менување на формата во која имотот е инвестиран или реинвестиран не влијае на неговиот карактер како инвестиција.

1. Изразот "инвеститор" значи:

(а) секое физичко лице кое е државјанин на една од договорните страни во согласност со нејзините закони, или

(б) секое правно лице како што се друштва, институции или организации инкорпорирани или конституирани согласно со законите и прописите на една од договорните страни и кои што имаат седиште на територијата која е под јурисдикција на таа договорна страна, независно од тоа дали работи за профит или не и дали неговите одговорности се ограничени или не.

2. Изразот "прописи" значи износи добиени од инвестициите и иако не исклучително, ќе вклучува добивки, дивиденди, камати, приходи од авторски права, капитални добивки, надоместоци за управување, надоместоци за лиценци, или какви и да било други исправи поврзани со инвестиции.

Реинвестираните приноси ќе уживаат ист третман како првобитната инвестиција.

2. Изразот "територија" значи:

(а) во однос на македонската страна, копнената територија, водата и воздушниот простор над кои државата на договорната страна остварува, во согласност со меѓународното право, суверени права и јурисдикција.

(б) во однос на финската страна, копнената територија, внатрешните води и територијалното море на државата на договорната страна и воздушниот простор над нив, како и морските области надвор од територијалното море, вклучувајќи го морското дно и подморјето, над кои државата на таа договорна страна остварува суверени права или јурисдикција во согласност со нејзините важечки национални закони и меѓународното право, за целите на истражување и искористување на природните ресурси во таквите области.

ЧЛЕН 2

ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИ

1. Секоја договорна страна на својата територија ќе ги поттикнува инвестициите на инвеститорите на другата договорна страна и во согласност со нејзините закони и прописи ќе ги дозволи таквите инвестиции.

2. Секоја договорна страна на својата територија ќе додели на инвестициите и приносите од инвестициите на инвеститорите од другата договорна страна праведен и еднаков третман и целосна и постојана заштита и безбедност.

3. Ниту една од договорните страни, на својата територија, нема да го попречува со неразумни или дискриминаторни мерки проширувањето, извршувањето, раководењето, одржувањето, употребата, уживањето и продажбата или друг начин на отуѓување на инвестициите на инвеститорите на другата договорна страна.

ЧЛЕН 3**ТРАНСПАРЕНТНОСТ**

Секоја договорна страна веднаш ќе ги објави или на друг начин ќе ги стави на располагање на јавноста, своите закони, прописи и судски одлуки за општа употреба, како и меѓународните договори кои што можат да влијаат на инвестициите од инвеститорите на другата договорна страна.

ЧЛЕН 4**ТРЕТМАН НА ИНВЕСТИЦИИТЕ**

1. На инвестициите извршени од инвеститорите на едната договорна страна на територијата на другата договорна страна или на приходите поврзани со нив, ќе им биде доделен третман кој не е помалку поволен од оној којшто последнава договорна страна го доделува на инвестициите и приходите на сопствените инвеститори или на инвеститорите од која и да било трета држава, во зависност од тоа кој третман е поволен за инвеститорот.
2. На инвеститорите на едната договорна страна ќе им биде доделен третман, од другата договорна страна во однос на раководењето, одржувањето, користењето, уживањето или отуѓувањето на нивните инвестиции, кој не е помалку поволен од оној којшто последнава договорна страна го доделува на сопствените инвеститори или на инвеститори од која и да било трета држава, во зависност од тоа кој е поволен за инвеститорот.
3. Секоја договорна страна на својата територија нема да наметне задолжителни мерки во однос на инвестициите од инвеститори на другата договорна страна во однос на купување на материјали, средства за производство, работење, транспорт, маркетинг на своите производи или слични мерки кои имаат неразумни или дискриминаторски ефекти.

ЧЛЕН 5**ИСКЛУЧОЦИ**

Одредбите од овој Договор нема да се толкуваат така што ќе ја обврзуваат едната договорна страна да им доделува на инвеститорите или на инвестициите на инвеститорите од другата договорна страна корист од кој и да било третман, приоритет или привилегија што произлегуваат од:

- а) која и да било постојна или идна слободна трговска зона, царинска унија, заеднички пазар, економска унија или друг сличен договор за економска интеграција во кој една од договорните страни е или може да биде страна,
- б) каков и да било меѓународен договор или аранжман кој целосно или главно се однесува на оданочувањето, или
- в) каква и да било мултилатерална конвенција или договор кои целосно или главно се однесуваат на инвестиции.

ЧЛЕН 6**ЕКСПРОПРИЈАЦИЈА**

1. Инвестициите на инвеститорите од едната договорна страна на територија на другата договорна страна нема да бидат експроприирани, национализирани или подложени на други директни или индиректни мерки што имаат ефект кој е еквивалентен на експропријација или национализација (во натамошниот текст наведени како "експропријација"), освен доколку се работи за јавен интерес, недискриминаторска основа, законска постапка, и со промптна, адекватна и ефективна компензација.

2. Таквата компензација ќе биде еднаква на праведната пазарна вредност на експроприраната инвестиција во време веднаш пред експропријацијата да се случи или да се објави во јавноста, зависно од тоа што се случило првото. Компензацијата ќе вклучува камата по комерцијална стапка формирана на пазарна основа за односната валута од денот на одземањето на експроприраниот имот до денот на плаќањето.

3. Инвеститорот чии инвестиции се експроприирани ќе има право на промптна ревизија од судска или друга надлежна власт на таа договорна страна на неговиот случај и на вреднувањето на неговата инвестиција во согласност со принципите предвидени во овој член.

ЧЛЕН 7**НАДОМЕСТУВАЊЕ НА ЗАГУБИ**

1. На инвеститорите од едната договорна страна чии инвестиции на територијата на другата договорна страна трпат загуби поради војна или друг вооружен конфликт, вонредна состојба, револт, востание, немири или побуни на територијата на последнава договорна страна, од последната договорна страна ќе им биде даден третман, во врска со поврат, обесштетување, компензација или друго измирување, не помалку поволен од оној што последната договорна страна го доделува на своите инвеститори или инвеститори од која и да било трета држава, зависно од тоа кој е поповолен за инвеститорот.

2. По исклучок од став (1) од овој член, на инвеститорите од едната договорна страна кои во која и да било ситуација наведена во тој став трпат загуби на територијата на другата договорна страна, што произлегуваат од:

- (а) реквизиција на инвестицијата или нејзин дел од вооружените сили или властите на последната договорна страна; или
- (б) уништување на инвестицијата или нејзин дел од вооружените сили или власти на последнава договорна страна, кое не било причинето во вооружена акција или не било неопходно во дадената ситуација,

ќе им биде доделен од последнава договорна страна поврат или компензација кои во секој случај ќе бидат промптни, адекватни и ефективни.

3. Инвеститорите чии инвестиции трпат загуби согласно со став (2) од овој член ќе имаат право на промптна ревизија од судска или друга надлежна власт на таа договорна страна на нивниот случај и на вреднувањето на нивните инвестиции во согласност со принципите пердвидени во став 2 на овој член.

ЧЛЕН 8

СЛОБОДЕН ПРЕНОС

1. Секоја договорна страна на инвеститорите на другата договорна страна ќе им обезбеди слободен трансфер на нивните инвестиции во и надвор од својата територија. Трансферните плаќања поврзани со инвестициите ќе вклучат особено, иако не исклучиво:

- (а) почетен капитал и дополнителни износи за одржување или зголемување на инвестицијата;
- (б) приноси;
- (в) средства добиени од целосна или делумна продажба или ликвидација на инвестиција;
- (г) износи потребни за плаќање на трошоците кои произлегуваат од функционирањето на инвестицијата, како што се отплати на заеми и други слични трошоци;
- (д) компензација платена во врска со членовите 6 и 7;
- (ѓ) плаќања во врска со решавање на спорови;
- (е) заработки и друг надомест на персоналот ангажиран од странство, а кој работи во врска со инвестиција.

2. Секоја договорна страна натаму ќе обезбеди дека трансферите наведени во став 1 од овој член ќе се направат без какво и да било ограничување или одложување во слободна конвертибилна валута и по важечкиот пазарен девизен курс на датумот на трансферот. Доколку нема на располагање пазарен девизен курс, стапката која ќе се користи ќе биде последниот девизен курс за валутни конверзии во Специјалните права на влечење, доколку е применлив.

ЧЛЕН 9

СУБРОГАЦИЈА

Доколку договорна страна или нејзина назначена агенција изврши плаќање по основ на договор за обесштетување, гаранција или договор за осигурување во однос на инвестиција на инвеститор извршена на територијата на другата договорна страна, последнава договорна страна ќе го признае преносот на кое и да било право или побарување од таквиот инвеститор на првата договорна страна или на нејзина назначена агенција, како и правото првата договорна страна или нејзината назначена агенција да го остварува, по пат на суброгација, таквото право или побарување до истиот степен како претходникот по титула.

ЧЛЕН 10**КОНСУЛТАЦИИ**

Договорните страни меѓусебно ќе се консултираат одвреме навреме за разгледување на примената на овој договор и ќе го проучат секое прашање кое може да произлезе од овој договор. Таквите консултации ќе се одржат помеѓу надлежните органи на договорните страни на место и во време договорени по соодветни канали.

ЧЛЕН 11**СПОРОВИ ПОМЕЃУ ИНВЕСТИТОР И ДОГОВОРНА СТРАНА**

1. Секој спор кој произлегува директно од инвестиција помеѓу една договорна страна и инвеститор на другата договорна страна ќе се реши на пријателски начин помеѓу двете страни во спорот.

2. Ако спорот не се реши во рок од три (3) месеци, од датумот на кој бил покренат во писмена форма, по избор на инвеститорот, спорот може да се поднесе до:

(а) надлежните судови на договорната страна на чија територија е направена инвестицијата; или

(б) арбитража на Меѓународниот центар за решавање на инвестициони спорови (ICSID), основан со Конвенцијата за решавање на инвестициони спорови помеѓу држави и државјани на други држави, отворена за пристапување на 18 март 1965 година во Вашингтон (во натамошниот текст "центар"), доколку центарот е расположлив; или

(в) арбитража од дополнителен орган на Центарот, ако само едната од договорните страни е потписник на Конвенцијата наведена во потточка (б) од овој член; или

(г) *ad hoc* арбитражен трибунал кој, освен ако не се договорот поинаку страните во спорот, ќе се основа според арбитражните правила на Комисијата за меѓународно трговско право на Обединетите Нации (UNCITRAL).

3. Инвеститор кој го поднесе спорот до национален суд во секој случај може да се обрати до еден од арбитражните трибунали споменати во став 2 (б)-(д) на овој член пред да се донесе одлука за предметните прашања од националниот суд, доколку инвеститорот објави дека повеќе нема да го води случајот преку националните процедури и дека се повлекува од случајот.

4. Ниедна од договорните страни, која е страна во спорот, не може да поднесе приговор во кој и да било момент од арбитражната постапка или при спроведувањето на арбитражната одлука, врз основа на фактот што инвеститорот, кој е друга спротивставена страна во спорот, добил надомест кој опфаќа дел од или сите загуби по пат на осигурување.

5. Одлуката ќе биде конечна и обврзувачка за страните во спорот и ќе се спроведе во согласност со националниот закон.
6. Арбитражната одлука ќе се донесе врз основа на:
 - одредбите на овој договор;
 - националното право на договорната страна на чија територија е извршена инвестицијата, вклучувајќи ги правилата за судир на права; и
 - правилата и општоприфатените принципи на меѓународното право.

ЧЛЕН 12

СПОРОВИ ПОМЕЃУ ДОГОВОРНИТЕ СТРАНИ

1. Споровите помеѓу договорните страни во врска со толкувањето и примената на овој договор ќе се решаваат по дипломатски канали колку што е тоа можно.
2. Ако спорот не може да се реши така во рок од шест (6) месеци, од датумот на кој биле побарани таквите преговори од едната од договорните страни, по барање на која и да било договорна страна спорот ќе се поднесе до арбитражен трибунал (во натамошниот текст "трибунал").
3. Таквиот трибунал ќе се формира за секој поединечен случај на следниот начин. Во рок од два (2) месеци од приемот на барањето за арбитража, секоја договорна страна ќе назначи по еден член на трибуналот. Овие два члена потоа ќе одберат државјанин на трета држава кој по одобрувањето од двете договорни страни ќе биде назначен за претседавач на трибуналот. Претседавачот ќе се назначи во рок од 4 (четири) месеци од датумот на назначувањето на другите два члена.
4. Ако во периодите наведени во став 3 од овој член не се направат потребните назначувања, која и да било од договорните страни може во отсуство на друг договор да го покани претседателот на Меѓународниот суд на правдата да ги изврши потребните назначувања. Ако претседателот е државјанин на некоја од договорните страни или на друг начин е спречен да ја изврши наведената функција, членот на Меѓународниот суд на правдата кој е следен по хиерархија и кој не е државјанин на некоја од договорните страни и не е на друг начин спречен да ја извршува наведената функција, ќе биде повикан да ги изврши потребните назначувања.
5. Трибуналот ќе ја донесе својата одлука со мнозинство гласови. Одлуките на трибуналот ќе бидат конечни и обврзувачки за двете договорни страни. Секоја договорна страна ќе ги сноси трошоците за членот назначен од таа договорна страна и за своето застапување во арбитражните постапки. Двете договорни страни ќе снесат подеднаков дел од трошоците на претседателот, како и од другите трошоци. Трибуналот може да донесе поинаква одлука во однос на поделбата на трошоците. Во сите други случаи, арбитражниот трибунал ќе ги утврди своите процедурални правила.

6. Спорните прашања според став 1 од овој член ќе се решаваат во согласност со овој договор и со општоприфатените принципи на меѓународно право.

ЧЛЕН 13

ДОЗВОЛИ

1. Секоја договорна страна, согласно со своите законски прописи, поволно ќе ги третира барањата и експедитивно ќе издава неопходни дозволи потребни на нејзината територија во врска со инвестиции на инвеститори од другата договорна страна.

2. Секоја договорна страна, согласно со своите закони и прописи, ќе овозможува привремен влез и престој и ќе обезбеди неопходна документација на физичките лица вработени од странство, како клучен персонал, вклучувајќи извршители, менаџери, експерти и друг технички персонал кој е ангажиран во врска со инвестиција на инвеститор на другата договорна страна, како и ќе овозможи привремен влез и престој на членови на нивните семејства (брачен другар и малолетни деца) за истиот период за кој лицата се вработени.

ЧЛЕН 14

ПРИМЕНА НА ДРУГИ ПРАВИЛА

1. Ако законските одредби на договорните страни или обврските според меѓународното право кои постојат во моментот или коишто ќе се создадат подоцна меѓу договорните страни, покрај овој договор, содржат одредби, било генерални или специфични, со кои на инвестициите извршени од инвеститори на другата договорна страна им се доделува третман поповолен од оној кој се доделува со овој договор, таквите одредби до степен до кој се поповолни за инвеститорот ќе преовладуваат над овој договор.

2. Секоја договорна страна ќе ја почитува секоја обврска која ја има во однос на конкретната инвестиција на инвеститор од другата договорна страна.

ЧЛЕН 15

ПРИМЕНА НА ДОГОВОРОТ

Овој договор ќе се применува на инвестициите извршени од инвеститори на некоја од договорните страни на територијата на другата договорна страна, без оглед дали се извршени пред или по стапувањето на сила на овој договор, но нема да се применува на спорови или побарувања во однос на инвестиции кои настанале пред неговото стапување на сила.

ЧЛЕН 16

СТАПУВАЊЕ НА СИЛА, ТРАЕЊЕ И ПРЕКИН

1. Договорните страни заемно ќе се известат кога уставните процедури за стапување на сила на овој договор се завршени. Договорот ќе стапи на сила на триесеттиот ден од датумот на прием на последното известување.
2. Овој договор ќе важи за период од дваесет (20) години и потоа ќе остане да важи под исти услови се додека едната договорна страна писмено не ја извести другата за своите намери да го прекине договорот во рок од дванаесет (12) месеци.
3. Во поглед на инвестиција извршена пред датумот на прекин на овој договор, одредбите на членовите од 1 до 15 ќе важат за натамошен период од дваесет (20) години од датумот на прекин на овој договор.

КАКО ПОТВРДА НА ОВА, долупотпишаните претставници, целосно овластени, го потпишаа овој договор.

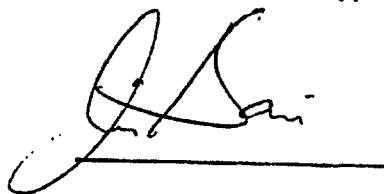
Изработено во дупликат во СКОПЈЕ на 25.01. 2001 на македонски, фински и англиски јазик, при што сите текстови се подеднакво автентични. Во случај на разлики во толкувањето, ќе преовладува текстот на англиски јазик.

За Македонската Влада

Министер за финансии
Никола Груевски

За Финската Влада

Министер за надворешна трговија
Кимо Саси

SOPIMUS

MAKEDONIAN HALLITUKSEN JA
SUOMEN HALLITUKSEN VÄLILLÄ
SJOITUSTEN EDISTÄMISESTÄ JA SUOJAAMISESTA

Makedonian hallitus ja Suomen hallitus, jäljempänä "sopimuspuolet", jotka

ovat tietoisia tarpeesta suojata sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella olevia sijoituksia ketään syrjimättä;

haluavat lisätä sopimuspuolten taloudellista yhteistyötä sellaisten sijoitusten osalta, joita sopimuspuolen kansalaiset ja yritykset ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella;

tiedostavat, että sopimus tällaisille sijoituksille myönnettävästä kohtelusta edistää yksityisen pääoman siirtoja ja sopimuspuolten taloudellista kehitystä;

ovat samaa mieltä siitä, että vakaat puitteet sijoituksille edistävät taloudellisten voimavarojen mahdollisimman tehokasta käyttöä ja parantavat elintasoja;

ovat tietoisia siitä, että taloudellisten yhteyksien ja liikeyhteyksien kehittäminen voi edistää kansainvälisesti tunnustettujen työelämään liittyvien oikeuksien kunnioittamista;

ovat samaa mieltä siitä, että nämä tavoitteet voidaan saavuttaa lieventämättä vaatimuksia, jotka liittyvät yleisesti sovellettaviin terveyttä, turvallisuutta ja ympäristöä koskeviin toimenpiteisiin; ja

ovat päättäneet tehdä sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen;

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla
Määritelmät

Tässä sopimuksessa:

1. "Sijoitus" tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jonka sopimuspuolen sijoittajat ovat perustaneet tai hankkineet toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, mukaan luettuna erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

- a) irtain ja kiinteä omaisuus tai omistusoikeudet, kuten kiinnitykset, pantti, vuokra- ja nautintaoikeudet ja muut vastaavat oikeudet;
- b) osakkeet, joukkovelkakirjat tai muut osuudet yrityksestä;

- c) вааеет rahaan tai oikeudet suoritteisiin, joilla on taloudellista arvoa;
- d) henkiseen omaisuuteen kohdistuvat oikeudet, kuten patentit, tekijänoikeudet, tavaramerkit, teolliset mallioikeudet, toiminimet ja maantieteelliset merkinnät, sekä tekniset valmistusmenetelmät, tietotaito ja goodwill-arvo; ja
- e) lakiin, hallinnolliseen toimenpiteeseen tai toimivaltaisen viranomaisen kanssa tehtyyn sopimukseen perustuvat toimitukset, mukaan luettuna luvat etsiä, ottaa käyttöön, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja.

Mikään varallisuuden sijoitus- tai jälleensijoitusmuodon muutos ei vaikuta varallisuuden luonteeseen sijoituksena.

2. "Sijoittaja" tarkoittaa:

- a) luonnollista henkilöä, joka on jommankumman sopimuspuolen kansalainen sen lainsäädännön mukaisesti; tai
- b) oikeushenkilöä, esimerkiksi yhtiötä, yleishyödyllistä laitosta tai järjestöä, joka on perustettu tai muodostettu sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti ja jonka toimipaikka on kyseisen sopimuspuolen lainkäyttöalueella, riippumatta siitä, onko sen tarkoituksena taloudellisen voiton tuottaminen ja onko sen vastuuta rajoitettu tai ei.

3. "Tuotto" tarkoittaa sijoituksesta saatuja tuloja ja siihen sisältyy erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan voitto, osingot, korot, rojalit, omaisuuden luovutusvoitto, hallinnointikorvaukset, lisenssimaksut tai muut vastaavat sijoitukseen liittyvät suoritukset.

Uudelleensijoitettua tuottoa kohdellaan samalla tavalla kuin alkuperäistä sijoitusta.

4. "Alue" tarkoittaa:

- a) Makedonialaisen osapuolen osalta maa-aluetta, vesiä ja ilmatilaa, joihin nähden Makedonian valtiolla on täysivaltaiset oikeudet ja lainkäyttövalta kansainvälisen oikeuden mukaisesti.
- b) Suomalaisen osapuolen osalta Suomen valtiolle kuuluvaa maa-aluetta, sisäisiä aluevesiä ja aluemerta ja niiden yläpuolella olevaa ilmatilaa sekä aluemerен ulkopuolisia merivyöhykkeitä, mukaan luettuna merenpohja ja sen sisusta, joihin nähden Suomen valtiolla on täysivaltaiset oikeudet tai lainkäyttövalta voimassa olevan kansallisen lainsäädäntönsä ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti näiden alueiden luonnonvarojen tutkimisen ja hyödyntämisen osalta.

2 artikla**Sijoitusten edistäminen ja suojaaminen**

1. Kumpikin sopimuspuoli edistää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia ja hyväksyy tällaiset sijoitukset lakinsa ja määräystensä mukaisesti.
2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan oikeudenmukaisen kohtelun sekä täysimääräisen ja jatkuvan suojan ja turvan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille ja niiden tuotolle.
3. Kumpikaan sopimuspuoli ei alueellaan haittaa kohtuuttomin tai syrjivin toimenpitein toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitusten laajentamista, toimintaa, hoitoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä ja myyntiä tai muuta luovuttamista.

3 artikla**Avoimuusperiaate**

Kumpikin sopimuspuoli julkaisee viipymättä tai pitää muuten julkisesti saatavilla yleisesti sovellettavat lakinsa, määräyksensä ja tuomioistuintensa päätökset sekä kansainväliset sopimukset, jotka voivat vaikuttaa toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin.

4 artikla**Sijoitusten kohtelu**

1. Sijoituksille, joita sopimuspuolen sijoittajat tekevät toisen sopimuspuolen alueella, tai näiden tuotolle myönnetään yhtä edullinen kohtelu kuin jälkimmäinen sopimuspuoli myöntää omien sijoittajiensa tai kolmannen maan sijoittajien sijoituksille ja näiden tuotolle, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.
2. Sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille sijoitusten hoidon, ylläpidon, käytön, hyödyntämisen tai myynnin osalta yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omille sijoittajilleen tai kolmannen maan sijoittajille, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.
3. Kumpikaan sopimuspuoli ei alueellaan kohdista toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin pakottavia toimenpiteitä, jotka koskevat tarvikkeiden hankintaa, tuotantovälineitä, toimintaa, kuljetuksia tai sen tuotteiden markkinointia, tai muita vastaavia toimenpiteitä, joilla on kohtuuttomia tai syrjiviä vaikutuksia.

5 artikla Poikkeukset

Tämän sopimuksen määräysten ei katsota velvoittavan sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin tai näiden sijoituksiin kohtelua, etua tai erivapautta, joka perustuu:

- a) olemassaolevaan tai tulevaan vapaakauppa-alueeseen, tulliliittoon, yhteismarkkinoihin, talousliittoon tai vastaavaan taloudellista yhdentymistä koskevaan sopimukseen, jonka osapuolena toinen sopimuspuoli on tai jonka osapuoleksi se voi tulla;
- b) kokonaan tai pääasiassa verotusta koskevaan kansainväliseen sopimukseen tai järjestelyyn;
- c) kokonaan tai pääasiassa sijoituksia koskevaan monenväliseen yleissopimukseen tai sopimukseen.

6 artikla Pakkolunastus

1. Sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella olevia sijoituksia ei pakkolunasteta tai kansallisteta eikä niihin kohdisteta muita suoria tai välillisiä toimenpiteitä, joilla on pakkolunastusta tai kansallistamista vastaava vaikutus (jäljempänä "pakkolunastus"), ellei sitä tehdä yleisen edun vuoksi, ketään syrjimättä, oikeudenmukaista menettelyä noudattaen ja maksamalla siitä välitön, riittävä ja tosiasiallinen korvaus.

2. Tällainen korvaus vastaa pakkolunastetun sijoituksen kohtuullista markkina-arvoa, joka sillä oli välittömästi ennen pakkolunastuksen suorittamista tai ennen kuin pakkolunastus tuli yleiseen tietoon, sen mukaan kumpi ajankohdista on aikaisempi. Korvaukseen sisältyy kyseisen valuutan kaupallisen markkinakoron mukainen korko pakkolunastetun omaisuuden menettämispäivästä korvauksen maksupäivään saakka.

3. Sijoittajalla, jonka sijoituksia pakkolunastetaan, on oikeus saada asia viipymättä kyseisen sopimuspuolen oikeusviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi, sekä oikeus sijoitustensa arvonnäaritykseen tässä artiklassa mainittujen periaatteiden mukaisesti.

7 artikla Menetysten korvaaminen

1. Sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille, joiden kyseisen sopimuspuolen alueella oleville sijoituksille aiheutuu menetyksiä tällä alueella olevan

sodan tai muun aseellisen selkkauksen, kansallisen hätätilan, kansannousun, kapinan tai mellakan vuoksi, edunpalautuksen, hyvityksen, korvauksen tai muun järjestelyn osalta yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omille sijoittajilleen tai kolmannen maan sijoittajille, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajan mukaan tälle edullisempi.

2. Sen vaikuttamatta tämän artiklan 1 kappaleen soveltamiseen, sopimuspuolen sijoittajalle, joka kyseisessä kappaleessa tarkoitetussa tilanteessa kärsii toisen sopimuspuolen alueella menetyksiä, jotka johtuvat:

a) siitä, että viimeksi mainitun sopimuspuolen asevoimat tai viranomaiset ovat pakko-ottaneet sen sijoituksen tai sijoituksen osan, tai

b) siitä, että viimeksi mainitun sopimuspuolen asevoimat tai viranomaiset ovat tuhonneet sen sijoituksen tai sijoituksen osan, kun se ei ole aiheutunut taistelutilanteesta tai kun tilanne ei olisi edellyttänyt sitä,

myönnetään viimeksi mainitun sopimuspuolen toimesta edunpalautus tai korvaus, jonka tulee kummassakin tapauksessa olla välitön, riittävä ja tosiasiallinen.

3. Sijoittajilla, joiden sijoituksille aiheutuu menetyksiä tämän artiklan 2 kappaleen mukaisesti, on oikeus saada tapauksensa viipymättä kyseisen sopimuspuolen oikeusviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi, sekä oikeus sijoitustensa arvonmääritykseen tämän artiklan 2 kappaleessa mainittujen periaatteiden mukaisesti.

8 artikla

Vapaat siirrot

1. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa toisen sopimuspuolen sijoittajille oikeuden siirtää vapaasti näiden sijoituksia alueelleen ja alueeltaan. Sijoituksiin liittyviin siirtomaksuihin sisältyvät erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

a) peruspääoma sekä sijoituksen ylläpitämiseen tai kasvattamiseen tarkoitetut lisäsummat;

b) tuotto;

c) kokonaan tai osittain tapahtuvasta sijoituksen myynnistä tai realisoinnista saadut tulot;

d) sijoituksen toiminnasta aiheutuvien kulujen maksamiseen vaaditut rahasummat kuten lainojen takaisinmaksut tai muut vastaavat kulut;

e) tämän sopimuksen 6 ja 7 artiklan mukaisesti maksettavat korvaukset;

f) riitojen ratkaisusta johtuvat maksut;

g) ulkomailta palkatun ja sijoituksen yhteydessä työskentelevän henkilökunnan ansiotulot ja muut palkkiot.

2. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa edelleen, että tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitetut siirrot tehdään rajoituksetta ja viipymättä vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja siirtopäivänä sovellettavan markkinakurssin mukaisesti. Jos markkinakurssia ei ole käytettävissä, sovellettava vaihtokurssi vastaa mahdollisuuksien mukaan viimeisintä vaihtokurssia, jota on käytetty kyseessä olevien valuuttojen muuttamiseksi erityisnosto-oikeuksiksi.

9 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai sen edustajaksi määrätty taho suorittaa maksun toisen sopimuspuolen alueella olevaan sijoitukseen liittyvän korvausvastuuta koskevan sopimuksen, takuun tai vakuutusopimuksen perusteella, viimeksi mainittu sopimuspuoli tunnustaa sijoittajan oikeuksien ja vaateiden siirtämisen ensin mainitulle sopimuspuolelle tai sen edustajaksi määrätylle taholle, sekä ensin mainitun sopimuspuolen tai sen edustajaksi määrätyn tahon oikeuden käyttää näitä oikeuksia ja vaateita sijaantulon perusteella samassa määrin kuin niiden edellinen haltija.

10 artikla

Neuvottelut

Sopimuspuolet neuvottelevat ajoittain keskenään käsitelläkseen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa ja tarkastellakseen sellaisia kysymyksiä, joita tästä sopimuksesta voi johtua. Tällaiset neuvottelut käydään sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten välillä sellaisessa paikassa ja sellaisena ajankohtana, joista on sovittu asianmukaisella tavalla.

11 artikla

Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat

1. Sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan väliset riidat, jotka johtuvat suoraan sijoituksesta, tulisi ratkaista sovinnollisesti riidan osapuolten kesken.

2. Jos riitaa ei ole ratkaistu kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona riidasta on ilmoitettu kirjallisesti, riita voidaan sijoittajan valinnan mukaisesti saattaa:

a) sen sopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen, jonka alueella sijoitus on tehty; tai

b) ratkaistavaksi välimiesmenettelyn avulla sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliseen ratkaisukeskukseen (ICSID), joka on perustettu 18 päivänä maaliskuuta 1965 Washingtonissa

allekirjoitettavaksi avatun, valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemista koskevan yleissopimuksen mukaisesti (jäljempänä "keskus"), jos keskus on käytettävissä; tai

c) välimiesmenettelyyn keskuksen ylimääräisten järjestelyjen mukaisesti, jos ainoastaan toinen sopimuspuolista on allekirjoittanut tämän artiklan b kohdassa tarkoitetun yleissopimuksen; tai

d) tilapäiseen välimiesoikeuteen, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti, elleivät riidan osapuolet toisin sovi.

3. Sijoittaja, joka on saattanut riidan kansalliseen tuomioistuimeen, voi kuitenkin vielä saattaa sen jonkin tämän artiklan 2 kappaleen b - d kohdassa mainitun välimiesoikeuden käsiteltäväksi, jos hän ilmoittaa luopuvansa tapauksen ajamisesta kansallisessa oikeudenkäynnissä ja vetää tapauksen pois ennen kuin kansallinen tuomioistuin on antanut tapauksen asiasisältöä koskevan tuomion.

4. Kumpikaan sopimuspuolista, joka on riidan osapuolena, ei voi esittää vastalauseita missään välimiesmenettelyn tai välimiestuomion täytäntöönpanon vaiheessa sillä perusteella, että sijoittaja, joka on riidan toisena osapuolena, on saanut vakuutuksen perusteella hyvityksen, joka kattaa sen menetykset kokonaan tai osittain.

5. Välimiestuomio on lopullinen ja sitoo riidan osapuolia, ja se pannaan täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

6. Välimiestuomio perustuu:

- tämän sopimuksen määräyksiin;
- sen sopimuspuolen kansalliseen lainsäädäntöön, jonka alueella sijoitus on tehty, mukaan luettuna kansainväliseen yksityisoikeuteen liittyvät säännöt;
- kansainvälisen oikeuden sääntöihin ja yleisesti hyväksyttyihin periaatteisiin.

12 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

1. Sopimuspuolten väliset riidat, jotka koskevat tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista, ratkaistaan mahdollisuuksien mukaan diplomaattiteitse.

2. Jos riitaa ei voida ratkaista tällä tavoin kuuden (6) kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona jompikumpi sopimuspuoli on pyytänyt neuvottelua, se saatetaan jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

3. Välimiesoikeus perustetaan kutakin yksittäistapausta varten seuraavalla tavalla. Kahden (2) kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta, kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden välimiesoikeuden jäsenen. Nämä kaksi jäsentä valitsevat kolmannen maan kansalaisen, joka molempien sopimuspuolten hyväksynnästä nimitetään välimiesoikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja nimitetään neljän (4) kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämispäivästä.

4. Jos tarvittavia nimityksiä ei ole tehty tämän artiklan 3 kappaleessa mainittujen ajanjaksojen kuluessa, kumpi tahansa sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa tekemään tarvittavat nimitykset. Jos Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai on muuten estynyt hoitamaan kyseistä tehtävää, virkaiältään seuraavaksi vanhinta Kansainvälisen tuomioistuimen jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen tai joka ei muutoin ole estynyt hoitamaan kyseistä tehtävää, pyydetään tekemään tarvittavat nimitykset.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänten enemmistöllä. Välimiesoikeuden päätökset ovat lopullisia ja sitovat molempia sopimuspuolia. Kumpikin sopimuspuoli vastaa nimittämänsä jäsenen kustannuksista ja edustuksensa aiheuttamista kustannuksista välimiesmenettelyn aikana. Molemmat sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin puheenjohtajan kustannuksista sekä muista mahdollisista kustannuksista. Välimiesoikeus voi tehdä erilaisen päätöksen kustannusten jakamisen osalta. Kaikilta muilta osin välimiesoikeus päättää omista menettelysäännöistään.

6. Tämän artiklan 1 kappaleen mukaiset riidat ratkaistaan tämän sopimuksen ja yleisesti tunnustettujen kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti.

13 artikla

Luvat

1. Kumpikin sopimuspuoli kohtelee lakiansa ja määräystensä mukaisesti suotuisasti lupahakemuksia ja myöntää nopeasti luvat, joita sen alueella tarvitaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia varten.

2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää lakiansa ja määräystensä mukaisesti väliaikaisen maahantulo- ja oleskeluluvan ja antaa tarvittavat asiakirjat sellaisille luonnollisille henkilöille, jotka on palkattu ulkomailta työskentelemään toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksen yhteydessä avainhenkilökuntana, kuten johtajina, asiantuntijoina tai teknisenä henkilökuntana, sekä myöntää väliaikaisen maahantulo- ja oleskeluluvan tällaisten työntekijöiden perheenjäsenille (puolisolle ja alaikäisille lapsille) samaksi ajanjaksoksi kuin kyseisille työntekijöille.

14 artikla**Muiden määräysten soveltaminen**

1. Jos jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön määräykset tai tämän sopimuksen lisäksi sopimuspuolten välillä olemassaolevat tai myöhemmin vahvistettavat kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteet sisältävät joko yleisiä tai erityisiä määräyksiä, joiden mukaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille voidaan myöntää edullisempi kohtelu kuin tämän sopimuksen mukainen kohtelu, sellaiset määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen määräyksiin nähden siinä määrin kuin ne ovat sijoittajalle edullisempia.

2. Kumpikin sopimuspuoli noudattaa muita velvoitteita, joita sillä mahdollisesti on toisen sopimuspuolen sijoittajan yksittäisen sijoituksen osalta.

15 artikla**Sopimuksen soveltaminen**

Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sijoituksiin, joita jommankumman sopimuspuolen sijoittajat ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella, riippumatta siitä, onko ne tehty ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen, mutta sitä ei sovelleta sellaisiin sijoituksiin koskeviin riitoihin tai vaateisiin, jotka ovat syntyneet ennen sopimuksen voimaantuloa.

16 artikla**Voimaantulo, voimassaoloaika ja voimassaolon päättäminen**

1. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen, kun niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset tämän sopimuksen voimaantulolle on täytetty. Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu.

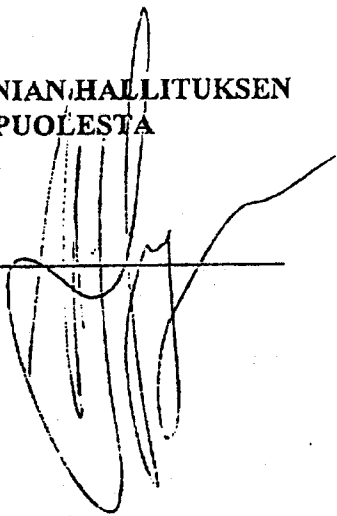
2. Tämä sopimus on voimassa kahdenkymmenen (20) vuoden ajan, ja on sen jälkeen edelleen voimassa samoin ehdoin, kunnes jompikumpi sopimuspuoli ilmoittaa kirjallisesti toiselle sopimuspuolelle aikomuksestaan päättää sopimuksen voimassaolo kahdentoista (12) kuukauden kuluttua.

3. Sellaisten sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen tämän sopimuksen voimassaolon päättymispäivää, 1-15 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa seuraavan kahdenkymmenen (20) vuoden ajan tämän sopimuksen voimassaolon päättymispäivästä lukien.

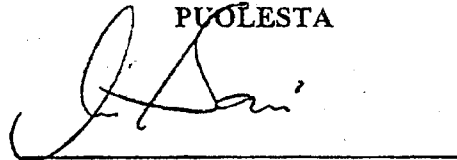
Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty kahtena kappaleena Skopjessa 25 päivänä tammikuuta 2000 makedonian, suomen ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tekstien poiketessa toisistaan on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

MAKEDONIAN HALLITUKSEN
PUOLESTA

A large, stylized handwritten signature in black ink, written over a horizontal line.

SUOMEN HALLITUKSEN
PUOLESTA

A smaller, more fluid handwritten signature in black ink, written over a horizontal line.